

EDITORIAL

Conversació entre iguals

It is the experience of dissensus, after all, that drives the different sides to identify common policy-making norms, as they try to make sense of their respective views to one another. And it is those norms that constrain the policies that they are willing to entertain and the processes of decision-making they are ready to employ.

Philip Pettit, 2012¹

L'access lliure i espontani a l'espai públic sembla haver quedat reduït al trànsit per la ciutat. Qualsevol altra activitat està legal i burocràticament reglamentada. Venedors ambulants, músics de carrer i estàtues humanes necessiten autorització i assignació d'espais i temps per part de les autoritats. El consum de begudes alcohòliques pot fer-se només en les terrasses de bars i restaurants privats prèviament autoritzats. L'espai públic acaba sent utilitzat per a activitats de tot tipus però que en última instància es tradueixen en activitats econòmiques privades encara que es tracte d'iniciatives d'institucions públiques (per exemple, ajuntaments) cedides baix la forma de concessió i cànon: parcs utilitzats com a mercats, escenaris d'espectacles, o pistes per a activitats esportives. L'extrema simplificació de les formes mercantils de relació reduïdes en última instància a «un guanya en la mesura en què un altre perd» i al revés, han fagocitat l'espai propi de la relació ciutadana.

Necessitem reconsiderar les formes que adquireixen l'ocupació i l'ús de l'espai públic (real i virtual) de la ciutat entenent la intervenció en la vida pública com a participació: conversa entre ciutadans sobre aquelles problemàtiques que consideren rellevants per a modificar i millorar les condicions en

1. Pettit, Philip (2012): On The People's Terms. A Republican Theory and Model of Democracy. Cambridge U. P. NY. Pág. 268.

les quals es desenvolupen les nostres vides, articulant finalment opinions orientades a incidir en la construcció de propostes genuïnament polítiques. La necessitat de formar part d'eixes converses no sorgeix espontàniament ni de forma generalitzada entre la ciutadania, i depèn a més de tres factors fonamentals: voluntat, disponibilitat i capacitació, sobre els quals és molt difícil incidir en el curt i mig termini. El naufragi del somni il·lustrat de pensar i esperar la universalització de l'educació i l'accés a la informació proporcionada pel desenvolupament científic i tecnològic ens mostra unes manques gravíssimes en la forma en què s'elaboren, difonen i recolzen les propostes d'acció política. Servisca com a exemple la proliferació de moviments polítics sustentats en l'extrema simplificació sense matisos de les seues propostes; la pobresa argumentativa plagada de totes les fal·làcies de manual; la incapacitat de diferenciar entre fets i opinions o entre proposicions vertaderes i falses; l'absència de rigor intel·lectual i honestat, etc.

En parlar de democràcia se sol posar l'èmfasi en el moment resolutiu de la votació, ignorant les etapes deliberatives, els processos de construcció de procediments, propostes, acords i consensos, sense els quals la votació quedaria reduïda a una foto d'arribada d'una competició quantitativa no integradora de visions i polítiques fragmentàries. No podem simplement votar en les eleccions i delegar tota l'acció política en els professionals fàcilment desconnectats de la ciutadania.

Necessitem aprendre a conversar, recuperar la voluntat de participar en la producció de polítiques a traslladar als nostres representants i en el control de la seua execució. En aquest sentit, la iniciativa recent de constituir la «Citizens' Assembly» d'Irlanda ha resultat una experiència molt potent i de resultats molt satisfactoris.

L'Assemblea de Ciutadans ha sigut un exercici de democràcia deliberativa, que ha col·locat al ciutadà en el centre d'importants temes de caràcter legal i polític que concerneixen a la societat Irlandesa. Els cent ciutadans membres de l'Assemblea, amb l'ajuda d'assessorament expert, imparcial i factual, han tractat els següents assumptes: la cinquena esmena de la Constitució; els reptes i oportunitats que ofereix una població cada vegada més envellida; les formes de dur a terme els referenda; la fixació de la durada dels períodes parlamentaris. Les conclusions aconseguides van conformar les bases dels diferents informes i recomanacions que es van traslladar al parlament per al seu ulterior debat pels nostres representants elegits. (<https://www.citizensassembly.ie/en/>)

El parlament irlandés va aprovar en el 2016 el seu disseny i posada en marxa. Una empresa privada va guanyar el concurs públic per a la selecció aleatòria distribuïda de la mostra atenent particularment a sexe, edat, distribució territorial i classe, de manera que la varietat de la societat irlandesa es vera fidelment reflectida. Es van consensuar entre altres:

1. La mecànica de funcionament basada en els principis de transparència, justícia, igualtat, eficiència, respecte i colegialitat.
2. L'elecció del comitè d'experts.
3. La mecànica de les sessions en cinc fases definides: presentació de la taula, presentació dels experts, preguntes i respostes d'aclariment, debat en grups, i plenari.
4. El garbellament d'entitats autoritzades a fer presentacions a l'assemblea.

Tots els materials i propostes es van posar a disposició dels ciutadans en la xarxa. Les sessions es van transmetre en streaming, i els ciutadans van elevar 13000 propostes. Les sessions es van iniciar a l'octubre d'eixe any i es va presentar la proposta sobre el primer dels temes al parlament al juny de 2017. El 25 de maig de 2018 es va celebrar el referèndum amb el resultat de 66% dels vots a favor, 34% en contra, i una participació del 64,1%.

Processos de participació com el breument descrit permeten corregir els desequilibris inherents als processos de participació espontanis o voluntaristes; construir, a partir de voluntats polítiques variades i disperses una nova voluntat compartida i que pugui ser assumida o recolzada per la majoria de la ciutadania; incloure la necessitat de respecte a les minories, en el sentit d'assegurar la possibilitat de continuar participant en el debat polític (en la construcció de noves visions, perspectives i propostes); i encaixar en sistemes institucionals garantint la igualtat dels ciutadans en la seua pràctica política, l'impacte en el parlament i el seu trasllat legislatiu. Esperem i confiem que les demandes generalitzades d'aprofundiment en el desenvolupament democràtic es produïsquen en aquesta direcció.

Castelló, agost de 2018

